

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO   BỘ Y TẾ
ĐẠI HỌC Y DƯỢC THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

PHẠM DIỆP THÙY DƯƠNG

KIẾN THỨC, THÁI ĐỘ, THỰC HÀNH
VỀ VÀNG DA SƠ SINH
CỦA BÀ MẸ VÀ NHÂN VIÊN Y TẾ SẢN NHI
TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

LUẬN ÁN TIẾN SĨ Y HỌC

TP. Hồ Chí Minh - Năm 2014

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO   BỘ Y TẾ
ĐẠI HỌC Y DƯỢC THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

PHẠM DIỆP THÙY DƯƠNG

KIẾN THỨC, THÁI ĐỘ, THỰC HÀNH
VỀ VÀNG DA SƠ SINH
CỦA BÀ MẸ VÀ NHÂN VIÊN Y TẾ SẢN NHI
TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Chuyên ngành: NHI – SƠ SINH
Mã số: 62.72.16.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ Y HỌC

Người hướng dẫn khoa học:
1. PGS. TS. LÂM THỊ MỸ
2. PGS. TS. PHẠM LÊ AN

TP Hồ Chí Minh - Năm 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các dữ liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận án

Phạm Diệp Thùy Dương

MỤC LỤC

	Trang
Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
Danh mục các bảng	
Danh mục các hình, biểu đồ, sơ đồ	
Bảng đối chiếu các từ tiếng Anh sử dụng trong luận án	
Danh mục các phụ lục	

MỞ ĐẦU

CHƯƠNG 1 – TỔNG QUAN TÀI LIỆU

1.1. Tổng quan về công cụ đo lường kiến thức, thái độ, thực hành về vàng da sơ sinh	5
1.2. Tổng quan về vàng da sơ sinh.....	11
1.3. Kiến thức, thái độ, thực hành về vàng da sơ sinh	23
1.4. Những vấn đề tồn tại trong thế kỷ XXI	28

CHƯƠNG 2 - ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Thiết kế nghiên cứu.....	32
2.2. Đối tượng nghiên cứu.....	34
2.3. Liệt kê và định nghĩa biến số	37
2.4. Xây dựng và đánh giá công cụ đo lường - Thu thập - Xử lý - Phân tích dữ liệu	44
2.5. Vấn đề y đức	49

CHƯƠNG 3 - KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Mục tiêu 1- Xây dựng và đánh giá công cụ đo lường kiến thức, thái độ, thực hành về vàng da sơ sinh	51
3.2. Mục tiêu 2 - Tỷ lệ đối tượng có kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành đúng về vàng da sơ sinh	63
3.3. Mục tiêu 3 - Mối liên quan giữa kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành về vàng da sơ sinh với nhau và với các yếu tố dịch tễ.....	71
3.4. Tóm tắt kết quả về kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành về vàng da sơ sinh của 3 nhóm	77

CHƯƠNG 4 - BÀN LUẬN

- 4.1. Mục tiêu 1 - Xây dựng và đánh giá công cụ đo lường kiến thức, thái độ, thực hành về vàng da sơ sinh..... 79
- 4.2. Mục tiêu 2 - Tỷ lệ đối tượng có kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành đúng về vàng da sơ sinh 85
- 4.3. Mục tiêu 3 - Mối liên quan giữa kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành về vàng da sơ sinh với nhau và với các yếu tố dịch tễ 96
- 4.4. Bàn luận chung 99

KẾT LUẬN 101

KIẾN NGHỊ 102

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ

TÀI LIỆU THAM KHẢO

PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BS	Bác sĩ
BV	Bệnh viện
ĐD	Điều dưỡng
G6PD	Glucose 6-phosphat deshydrogenase
NHS	Nữ hộ sinh
NVYT	Nhân viên y tế
SS	Sơ sinh
TPHCM	Thành phố Hồ Chí Minh
VD	Vàng da

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Ước lượng bilirubin máu theo vùng da	18
Bảng 1.2. Khuyến cáo giờ tuổi cần tái khám theo thời điểm xuất viện	21
Bảng 1.3. Tổng kết số liệu về các trường hợp thay máu do tăng bilirubin gián tiếp tại 2 bệnh viện Nhi Đồng 1 và Nhi Đồng 2 trong 5 năm 2007 – 2011	29
Bảng 2.1. Cách chọn cơ sở y tế và kết quả	35
Bảng 2.2. Cách chọn đối tượng nghiên cứu tại cơ sở y tế	36
Bảng 2.3. Định nghĩa kiến thức đúng về vàng da sơ sinh của mỗi nhóm.....	42
Bảng 2.4. Định nghĩa thái độ đúng về vàng da sơ sinh của mỗi nhóm.....	42
Bảng 2.5. Định nghĩa kiến thức thực hành đúng về vàng da sơ sinh của mỗi nhóm.....	43
Bảng 2.6. Tổng điểm và số điểm tối thiểu cần đạt cho mỗi biến tổng hợp kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành	44
Bảng 3.1. Kết quả 7 cuộc thảo luận nhóm có trọng tâm của các bà mẹ	51
Bảng 3.2. Kết quả cuộc thảo luận nhóm có trọng tâm của nhân viên y tế sản khoa	52
Bảng 3.3. Mô hình Niềm tin sức khỏe áp dụng trong vấn đề vàng da sơ sinh	53
Bảng 3.4. Kết quả đánh giá giá trị nội dung của bộ câu hỏi nháp I của các chuyên gia sơ sinh.....	54
Bảng 3.5. Kết quả sử dụng kỹ thuật Delphi	55
Bảng 3.6. Tổng thống kê các câu hỏi cho 3 nhóm và Cronbach's alpha deleted - Hệ số Cronbach's alpha của bộ câu hỏi khảo sát.....	57
Bảng 3.7. Xác định tên, đối tượng, mục tiêu, các đề mục thực hành cần đánh giá và thứ tự đánh giá của bảng kiểm thực hành.....	58
Bảng 3.8. Xác định tiêu chí hoàn thành các đề mục trong bảng kiểm thực hành ...	60
Bảng 3.9. Bảng kiểm thực hành về vàng da sơ sinh cho 3 nhóm đối tượng.....	61
Bảng 3.10. Kết quả đánh giá giá trị nội dung của bảng kiểm thực hành của các chuyên gia sơ sinh	62

Bảng 3.11. Phân bố các đối tượng nghiên cứu.....	63
Bảng 3.12. Đặc điểm dịch tễ học của nhóm bà mẹ.....	64
Bảng 3.13. Đặc điểm dịch tễ học của nhóm nhân viên y tế sản nhi	64
Bảng 3.14. Đặc điểm dịch tễ học của nhóm bác sĩ nhi	65
Bảng 3.15. Kết quả về kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành đúng của nhóm bà mẹ	66
Bảng 3.16. Kết quả về thực hành đúng của nhóm bà mẹ.....	66
Bảng 3.17. Tỷ lệ đối tượng có kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành đúng trong nhóm bà mẹ.....	67
Bảng 3.18. Kết quả về kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành đúng của nhóm nhân viên y tế sản nhi.....	67
Bảng 3.19. Kết quả về thực hành đúng của nhóm nhân viên y tế sản nhi	68
Bảng 3.20. Tỷ lệ đối tượng có kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành đúng trong nhóm nhân viên y tế sản nhi	68
Bảng 3.21. Kết quả về kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành đúng của nhóm bác sĩ nhi.....	69
Bảng 3.22. Kết quả về thực hành đúng của nhóm bác sĩ nhi	69
Bảng 3.23. Tỷ lệ đối tượng có kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành đúng trong nhóm bác sĩ nhi	70
Bảng 3.24. Mối liên quan giữa kiến thức với thái độ trong nhóm bà mẹ	71
Bảng 3.25. Mối liên quan giữa kiến thức với kiến thức thực hành trong nhóm bà mẹ	71
Bảng 3.26. Mối liên quan giữa thái độ với kiến thức thực hành trong nhóm bà mẹ	71
Bảng 3.27. Mối liên quan giữa kiến thức, thái độ và kiến thức thực hành với các yếu tố dịch tễ trong nhóm bà mẹ.....	72
Bảng 3.28. Mối liên quan giữa kiến thức với thái độ trong nhóm nhân viên y tế sản nhi	73

Bảng 3.29. Mối liên quan giữa kiến thức với kiến thức thực hành trong nhóm nhân viên y tế sản nhi.....	73
Bảng 3.30. Mối liên quan giữa thái độ với kiến thức thực hành trong nhóm nhân viên y tế sản nhi.....	73
Bảng 3.31. Mối liên quan giữa kiến thức, thái độ và kiến thức thực hành với các yếu tố dịch tễ trong nhóm nhân viên y tế sản nhi	74
Bảng 3.32. Mối liên quan giữa kiến thức với thái độ trong nhóm bác sĩ nhi.....	75
Bảng 3.33. Mối liên quan giữa kiến thức với kiến thức thực hành trong nhóm bác sĩ nhi.....	75
Bảng 3.34. Mối liên quan giữa thái độ với kiến thức thực hành trong nhóm bác sĩ nhi	75
Bảng 3.35. Mối liên quan giữa kiến thức, thái độ và kiến thức thực hành với các yếu tố dịch tễ trong nhóm bác sĩ nhi	76
Bảng 3.36. Tóm tắt tỉ lệ đối tượng có kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành đúng về vàng da sơ sinh trong 3 nhóm và các mối liên quan	77
Bảng 4.1. Các nghiên cứu về kiến thức, thái độ, thực hành trong và ngoài nước về vàng da sơ sinh.....	80

DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ VÀ SƠ ĐỒ

Hình 1.1. Phân độ vàng da theo thang điểm Kramer	17
Biểu đồ 1.1. Toán đồ bilirubin máu dựa trên bách phân vị đặc hiệu theo giờ tuổi trước và sau xuất viện	20
Biểu đồ 3.1. Tỷ lệ đối tượng có kiến thức, thái độ, kiến thức thực hành và thực hành đúng trong 3 nhóm	78
Sơ đồ 1.1. Mô hình Niềm tin sức khỏe	7
Sơ đồ 2.1. Lưu đồ các bước tiến hành nghiên cứu.....	33
Sơ đồ 3.1. Lưu đồ kết quả nghiên cứu	50